

18 ΝΟΕ, 2006

Στήν 'Αμερική οί θεσμοί λειτουργούν

Του Νικ. Α.Γ. Λιναρδάτου

Τό θέμα 'Ηνωμένες Πολιτείες 'Αμερικής, πρόσφατες έκλογές για τό Κογκρέσο και αντίκτυπος (και στην 'Ελλάδα) παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον και ή μελέτη του πρέπει να είναι ωφέλιμη για μία σκεπτόμενη κοινωνία. 'Η δική μας κοινωνία έμπιστει σε αυτήν την κατηγορία; 'Εμείς είμαστε του θυμικού. 'Ο έξ αποκαλύψεως λυσσώδης αντιαμερικανισμός, που καταγράφουν οι δημοσκόποι και μαρτυρούν, μεταξύ άλλων, οι μπροστά στην αμερικανική πρεσβεία για τις πιο άσχετες αιτίες (δρα και χθεσινή επέτειο 17 Νοέμβρη) έκδηλώσεις όχλαγωγίας είναι φαινόμενο, τό οποίο φοβάμαι πως έχει τά χαρακτηριστικά συμπτώματος μαζικού μαζοχισμού. Δέν είναι οι ξένοι, και ειδικότερα οι 'Αμερικανοί, υπαίτιοι για όλες μας τις κακομοιρίες. 'Ας κοιτάξουμε να έξυπηρετήσουμε τό έθνικό και κοινωνικό μας συμφέρον και άς αφήσουμε, επί τέλους, στην άκρη τις δογματικές (άριστερης προελεύσεως) ιδεοληψίες μας.

Παρεξέκλινα όμως από τό θέμα μου. Πρόθεσή μου είναι να καταγράψω σκόρπες πληροφορίες και απόψεις, οι όποιες στην παραζάλη του εικαζόμενου στραπάτσου του προέδρου Μπους (George W. Bush) ή δέν αναζητήθηκαν ή αφέθηκαν να περάσουν απαρατήρητα. 'Εγράφησαν και ειπώθηκαν πολλά, από ανθρώπους που απέφυγαν να προχωρήσουν λίγο πιο πέρα, δέν είχαν την εύκαιρία ή δέν ήθέλησαν να δουν τους μηχανισμούς όπως λειτουργούν στην Ουάσιγκτων.

Διαβάξω στην κλασική μελέτη του D. B. Brogan, Politics in America (σελ. 279): «'Εχει (ό πρόεδρος) για τέσσερα χρόνια σε πολλούς κλάδους της διοικήσεως τό έλέω Θεού δικαίωμα να κυβερνάει στραβά (the right divine to govern wrong)... 'Ως 'Αρχιστράτηγος διοικεί όλες τις ένοπλες δυνάμεις στο έσωτερικό και τό έξωτερικό με μεγάλη έλευθερία... 'Ακόμα και όταν τό Κογκρέσο του επιβάλλει ειδικά καθήκοντα είναι δύσκολο να τον κατευθύνει ή να τον έξαναγκάσει να ενεργήσει κατά τρόπο που θέλει τό Κογκρέσο... Τό Κογκρέσο μπορεί να μεμφθεί (τόν πρόεδρο). Τό Κογκρέσο μπορεί να καταγγείλει. 'Αλλά υπάσχει ένα ουσιαδές ανυποχώρητο έλάχιστο όριο προεδρικής έξουσίας, που τό Κογκρέσο δέν μπορεί να του αφαιρέσει».

Σχετικά με την έξουσία του προέδρου στη συγκεκριμένη τωρινή συγκυρία προκαλεί έντύπωση ό σχολιασμός του νηφάλιου διεθνούς εβδομαδιαίου περιοδικού The Economist (11-17 Νοεμβρίου): «Δέν επρόκειτο για τό έκλογικό τσουνάμι που μερικοί δημοσκόποι προέβλεπαν, αλλά πάντως ήταν αρκετά έντυπωσιακό... 'Ο κ. Μπους θα παραμείνει κυρίαρχο πρόσωπο τόσο στην έσωτερική πολιτική, όσο και στο έξωτερικό... 'Η άσκηση της έξωτερικής πολιτικής και ή άμυνα βρίσκονται ξεκάθαρα στα χέρια του προέδρου». Είναι προφανώς με αυτό τό πνεύμα που ό πρόεδρος Μπους την έπομένη των εκλογών, είπε σε ήγητικά στελέχη της αντιπολιτεύσεως, με τά όποια συναντήθηκε: «Οί εκλογές έτελείωσαν. Τά προβλήματα δέν έφυγαν μακριά». Και κατέληξε: «'Είναι μεγάλη εύκαιρία για έμάς να δείξουμε στη χώρα... ότι μπορούμε να δουλέψουμε μαζί».

Πάντως (για να παρεμβάλω μία δική μου παρατήρηση) στην αμερικανική πολιτική ιστορία ή συνήθης κατάσταση είναι να μην έλέγχει ταυτοχρόνως τό ίδιο κόμμα την Προεδρία και τό Κογκρέσο. 'Ετσι αποφεύγονται πολλές κακοτοπιές και έξουδετερώνονται οι διαθέσεις ατασχασιμού. Μακάρι και τό δικό μας συνταγματικό σύστημα (άν υπήρχαν δύο νομοθετικά σώματα) να επέτρεπε κάτι τέτοιο. Θά ήταν ένα φρένο στην πρωθυπουργική παντοκρατορία.

Τώρα μερικές ειδικότερες πληροφορίες και κρίσεις γύρω από τις εκλογές. Παρουσιάστηκαν ως δημοψήφισμα για την πολιτική στο 'Ιράκ. Μπορεί να τις βλέπει κανείς έτσι. 'Ο σχολιαστής όμως των BBC News Steve Schifferes παρατηρεί (10 Νοεμβρίου): «'Εσωτερικά θέματα μεταξίφισαν (τους ψηφοφόρους) προς τους Δημοκρατικούς. Καθημερινά προβλήματα, όπως ή οικονομία και ή διαφθορά ήσαν έξ ίσου σημαντικά με τό 'Ιράκ». 'Η Χίλλαρυ Κλίντον έξ άλλου έδήλωσε μετά τη μεγάλη έπιτυχία της επανεκλογής της ως γεροισαστου Νέας 'Υόρκης: «Οί Νεοϋορκέζοι και οι 'Αμερικανοί έθεσαν τέρμα στην κουλτούρα της διαφθοράς και της κυριαρχίας ειδικών συμφερόντων». Ούτε λέξη για 'Ιράκ.

Αυτές οι εκτιμήσεις πρέπει να έρειδονται στα αποτελέσματα των exit polls, που διενεργήθηκαν για λογαριασμό του CNN, του Associated Press και τεσσάρων άλλων δικτύων. Στην έρώτηση ποιά ζήτηση ήταν έξαιρετικά σημαντικό για να ψηφίσετε, όπως έψηφίσατε, 42% απάντησαν ή διαφθορά και τά θέματα ήθικης, 40% ή τρομοκρατία, 39% ή οικονομία, 37% τό 'Ιράκ, 36% οι άξίες και 29% ή παράνομη μετανάστευση προς τη χώρα. Δέν είναι δέ παράξενο που ή διαφθορά και τά θέματα ήθικης έπηρέασαν τόσο τους εκλογείς, γιατί απέκαλύφθησαν τόν τελευταίο καιρό πρωτοφανούς έκτάσεως και βάθους κρούσματα διαφθοράς και ανήθικης συμπεριφοράς με ήρωες ρεπουμπλικανικές διασημότητες. 'Ονόματα όπως Jack Abramoff (στο έξώφυλλό του τό TIME της 16 'Ιανουαρίου 2006 τόν παρουσίασε ως τόν 'Ανθρωπο που άγόρασε την Ουάσιγκτων) και των μελών της Βουλής των 'Αντιπροσώπων Tom DeLay (άρχηγού της πλειοψηφίας), Mark Foley, Don Sherwood, Curt Weldon είναι ονόματα πρωταγωνιστών οικονομικών, σεξουαλικών και ρουσοφτολογικών σκανδάλων, που άφησαν κατάπληκτη την αμερικανική κοινωνία.

Και καταλήγω με κάτι που θά ήταν καλό να έχρησιμευε ως πρότυπο και δικής μας συμπεριφοράς. Μόλις έγιναν γνωστά τά αποτελέσματα της ψηφοφορίας για τη Βουλή των 'Αντιπροσώπων, ό πρόεδρος Μπους έτηλεφώνησε, για να την συγχαρεί, στην άρχηγό της Δημοκρατικής παρατάξεως (μειοψηφίας) στη Βουλή Nancy Pelosi. Είπε αυτή στους δημοσιογράφους: «Και οι δύο εκφράσαμε την έπιθυμία μας να εργαστούμε κατά διακομματικό τρόπο». Δέν θά ήταν άσχημα να τά άκουε αυτά ό άρχηγός της άξιωματικής αντιπολιτεύσεως στη χώρα μας. Και δέν θά ήταν άσχημα ό κ. Γιώργος Παπανδρέου να είχε πάρει κάτι από τόν άέρα της (υπό εύρειαν έννοια) γενέτειράς του...